

Ni Elder Dallin H. Oaks

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Paghigugma sa Uban ug Pagpakabuhi nga may mga Panaglahi

Isip mga sumusunod ni Kristo kinahanglan kitang magpuyo nga malinawon kuyog sa uban nga lahi nato og mga mithi o wala modawat sa mga pagtulun-an diin kini gipasikad.

I.

Sa hinapus nga mga adlaw sa Iyang mortal nga pangalagad, gihatagan ni Jesus ang Iyang mga disipulo sa gitawag Niya og “bag-ong sugo” (Juan 13:34). Gibalik-balik sa tulo ka higayon, kana nga sugo yano apan lisud: “Maghigugmaay kamo ang usa sa usa, sama sa akong paghigugma kaninyo” (Juan 15:12; tan-awa usab sa bersikulo 17). Ang pagtulun-an nga maghigugmaay sa usag usa maoy sentro sa pagpanudlo sa pangalagad sa Manluluwas. Ang ikaduhang dakong sugo mao ang “higugmaa ang imong silingan sama sa imong kaugalingon” (Mateo 22:39). Gani gitudlo ni Jesus, “Higugmaa ninyo ang inyong mga ka-away” (Mateo 5:44). Apan ang sugo sa *paghigugma sa uban sama sa Iyang paghigugma sa Iyang panon* alang sa Iyang mga disipulo—ug alang kanato—usa ka hagit nga talagsaon. “Sa tinuod,” si Presidente Thomas S. Monson mitudlo kanato sa miaging Abril, “ang gugma mao ang kahulugan sa

ebanghelyo, ug si Jesukristo mao ang atong Ehempro. Ang Iyang kinabuhi usa ka kabilin sa gugma.”¹

Nganong lisud man kaayo nga dunay gugma sama kang Kristo ngadto sa usag usa? Lisud kini kay kinahanglan kitang magpuyo kuyog ang uban nga lahi nato og gituohan ug mga mithi ug mga obligasyon sa pakigsaad. Sa Iyang Pag-ampo alang sa Iyang mga disipulo, nga gihalad sa wala pa Siya Gilansang sa Krus, nag-ampo si

Jesus alang sa Iyang mga sumusunod: “Gihatag ko kanila ang imong pulong; ug sila gidumtan sa kalibutan, kay dili man sila iya sa kalibutan, maingon nga ako dili iya sa kalibutan” (Juan 17:14). Dayon, nangamuyo Siya sa Amahan, “Dili ako mangamuyo nga kuhaon mo sila gikan sa kalibutan, kondili hinoon nga imo unta silang ilikay gikan niadtong dautan” (bersikulo 15).

Magpakabuhi kita sa kalibutan apan dili *iya* sa kalibutan. Kinahanglang magpakabuhi kita sa kalibutan tungod kay, sama sa gitudlo ni Jesus sa samingay, ang Iyang gingharian “sama sa igpapatubo,” kansang gamit mao ang mopatubo sa harina (tan-awa sa Lucas 13:21; Mateo 13:33; tan-awa usab sa 1 Mga Taga-Corinto 5:6–8). Dili makahimo ang iyang mga sumusunod niana kon makig-uban lamang sila sa sama nila og gituohan ug mga binuhatan. Apan gitudlo usab sa Manluluwas nga kon Siya atong gihigugma, tumanon nato ang Iyang mga sugo (tan-awa sa Juan 14:15).

II.

Daghang mga pagtulun-an ang ebanghelyo bahin sa pagtuman sa mga sugo samtang nakig-uban sa mga tawo nga lahi og gituohan ug mga binuhatan. Ang mga pagtulun-an bahin sa panagbingkil mahinungdanon. Sa dihang nakita sa nabanhaw nga Kristo ang mga Nephite nga naglalis bahin sa paagi sa bunyag, gihatag Niya ang klarong paagi kon unsaon kini sa pagpahigayon. Dayon gitudlo Niya kining mahinungdanong baruganan:

“Kinahanglan nga walay panaglalis taliwala kaninyo, ingon nga aduna

kaniya nga “ayaw na pagpakasala” (Juan 8:11). Ang mahigugmaong pagbati gikinahanglan, apan ang sumusunod ni Kristo—sama sa Agalon—magmalig-on sa kamatuoran.

IV.

Sama sa Manluluwas, ang Iyang mga sumusunod usahay nagsagubang sa masalaypong kinaiya, ug karon kon modepensa sila sa husto ug sayop sa ilang pagsabut, gitawag sila og “mga tawo nga dili mosabut sa uban nga lahi og gituohan” o “mga panatiko.” Daghang kalibutanon nga mga mithi ug mga gipanghimo ang hagit usab sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw. Dayag kaayo karon mao ang paghimgong legal nga magminyo ang sama og sekso sa daghang estado ug mga probinsya sa Amerika ug Canada ug sa daghang nasud sa kalibutan. Nakigkuyog usab kita sa uban kinsa dili motuo og kaminyoon. Ang uban dili motuo sa pagpanganak. Ang uban mosupak nganong pugngan ang pornograpiya o makadaut nga drugas. Laing sanglitanan—pamilyar sa daghang tumutuo—mao ang hagit sa pagpuyo kauban sa walay pagtuo nga kapikas o sakop sa pamilya o walay pagtuo nga kauban sa trabaho.

Sa gipahinungod nga mga dapit, sama sa mga templo, mga balay alampoanan, ug sa atong mga panimalay, kinahanglan natong itudlo ang kamatuoran ug ang mga sugo sa yano ug klaro sigun sa atong pagsabut niini gikan sa plano sa kaluwasan nga gipadayag sa gipahiuli nga ebanghelyo. Ang atong katungod sa paghimo niini gipanalipdan sa konstitusyon nga naggarantiya sa kagawasan sa pagpahayag ug sa relihiyon, ingon man sa kapribado nga gituman bisan sa mga nasud nga walay pormal nga garantiya sa konstitusyon.

Sa publiko, ang gibuhay ug gisulti sa relihiyusong mga tawo naglakip og ubang mga konsiderasyon. Ang gawasong pagpahayag sa relihiyon sa kadaghanan himoon sa publiko, apan ubos kini sa mga kwalipikasyon nga gikinahanglan aron madawat ang mga gituohan ug gipanghimo sa uban. Ang balaod makadili sa kinaiya nga naila

karon; ni wala usab ang panaglalis taliwala kaninyo mahitungod sa mga punto sa akong doktrina, ingon nga aduna karon.

“Kay sa pagkatinuod, sa pagkatinuod Ako moingon nganha kaninyo, siya nga may espiritu sa panagbingkil dili gikan kanako, apan gikan sa yawa, kinsa mao ang amahan sa panagbingkil, ug siya nagkutaw sa mga kasingkasing sa mga tawo sa panagbangi uban ang kasuko, sa usag usa.

“Tan-awa, mao kini . . . ang akong doktrina, nga ang ingon niini nga mga butang pagahunungon” (3 Nephi 11:28–30; emphasis gidugang).

Wala limitahi sa Manluluwas ang Iyang pasidaan batok sa panagbingkil niadtong wala magtuman sa sugo bahin sa bunyag. Gidili Niya ang panagbingkil kang bisan kinsa. Bisangadtong nagtuman sa mga sugo kinahanglang dili mokutaw sa kasingkasing sa tawo aron makigbingkil uban sa kasuko. Ang “amahan sa panagbingkil” mao ang yawa; ang Manluluwas mao ang Prinsipe sa Kalinaw.

Sa samang paagi, ang Biblia nagtudlo nga ang “mga manggialamon nga tawo nanaglikay sa kaligutgut” (Mga Proverbio 29:8). Ang unang mga Apostoles mitudlo nga kinahanglang “kab-uton ta [ang] makaamot sa pagdinaitay” (Mga Taga-Roma 14:19) ug “magasulti kita sa tinuod dinuyogan sa gugma” (Mga Taga-Efeso 4:15), “kay ang kasuko sa tawo dili mosangpot

nianang pagkamatarung nga uyon sa Dios” (Santiago 1:20). Sa modernong pagpadayag ang Ginoo misugo nga ang malipayong balita sa gipahiuli nga ebanghelyo kinahanglang mapahayag sa “matag tawo ngadto sa iyang sili-ngan, sa kalumo ug sa kaaghup” (D&P 38:41), “sa tanan nga pagpaubos, . . . dili magbiay-biay batok sa nagbiay-biay” (D&P 19:30).

III.

Bisan sa atong tinguhang magmaghup ug maglikay sa panagbingkil, kinahanglang dili nato ikumpromiso o mansahan ang atong panaad sa mga kamatuoran nga atong nahibaloan. Kinahanglang dili nato i-surender ang atong mga gibarugan o ang atong mga mithi. Ang ebanghelyo ni Jesukristo ug ang mga pakigsaad nga atong gihimo naghimo kanato nga mga manggugubat sa mahangturong bugno tali sa kamatuoran ug sa sayop. Walay naa sa tunga-tunga niana nga bugno.

Gipakita sa Manluluwas ang paagi sa dihang ang Iyang mga kaaway mikompronta Kaniya uban sa babaye nga “nadakpan diha gayud sa buhat sa pagpanapaw” (Juan 8:4). Sa dihang nangaulaw sa ilang pagpakaaron-ingnon, ang mga miakusar nanglakaw ug si Jesus mao na lamang ang nahibilin uban sa babaye. Siya Iyang gitagad sa kamabination sa walay pagpanghinaraut kaniya nianang higayuna. Apan misugo usab Siya

kaayo nga sayop o dili madawat, sama sa sekswal nga pang-abuso, kabangis, o ubang teroristang kinaiya, bisan kon gihimo kini sa mga panatiko sa ngalan sa relihiyon. Ang dili kaayo ngil-ad nga kinaiya, bisan dili madawat sa ubang tumutuo, nagkinahanglang antuson kon gihimong legal sumala sa gitawag sa propeta sa Basahon ni Mormon nga “ang tingog sa mga katawhan” (Mosiah 29:26).

Sa pagpamulong sa publiko, kinahanglan natong sundon ang mga pagtulun-an sa ebanghelyo sa paghigugma sa atong silingan ug paglikay sa panagbingkil. Ang mga sumusunod ni Kristo kinahanglan nga maoy ehemplo sa kabuotan. Kinahanglang higugmaon nato ang tanan, maminaw og maayo, ug magpakabana sa sinsero nilang mga gituohan. Bisan og supak kita, kinahanglan dili kita makapasakit. Ang atong baruganan ug pagpamulong bahin sa kontrobersyal nga mga hilisgutan kinahanglang dili makagubot. Kinahanglang maayo kita sa pagpasabut sa atong baruganan ug sa paggamit sa atong impluwensya. Sa pagbuhat sa ingon, mohangyo kita nga dili masakitan ang uban sa atong sinsero nga gituohan ug sa gawasnong paggamit sa atong relihiyon. Giawhag namo ang tanan nga mogamit sa Bulawanong Patakarang sa Manluluwas: “Buhati ang mga tawo sa bisan unsay buot ninyo nga ilang pagabuhaton kaninyo” (Mateo 7:12).

Kon ang popular nga mga opinyon mosukwahi sa atong mga sumbanan, kinahanglang dawaton nato ang dili maayong mga resulta diha sa kamination ug magbinuotan sa atong mga kaaway. Sa tanang higayon, kinahanglang maayo kita sa tanan, dili mamugal-bugal, lakip na kon unsay ilang kaliwat, relihiyusong mga gituohan o wala tuohi, ug mga kalainan bahin sa sekswal nilang gituohan.

V.

Kinatibuk-ang mga baruganan ang akong gihisgutan. Karon maghisgut ko kon sa unsang paagi magamit nato kana nga mga baruganan sa lain-laing pamilyar nga mga kahimtang diin ang mga pagtulun-an sa Manluluwas kinahanglang gayud nga masunod.

Sugdan nako diha sa pagdula-dula sa atong gagmayng mga anak. Kasagaran ang dili mga Mormon dinhi sa Utah nasakitan ug gilainan sa uban natong mga miyembro kinsa dili motugot nga ang ilang mga anak makigihigala sa mga bata sa laing tinuohan. Sigurado nga makatudlo kita sa atong mga anak sa mga mithi ug maayong mga kinaiya nga dili maglikay kanila o dili pagrespeto kang bisan kinsa nga lahi.

Daghang mga magtutudlo sa simbahan ug sa eskwelahan ang nasubo sa ubang mga tin-edyer, lakip na sa LDS nga kabatan-onan, kon giunsa nila pagtagad ang usag usa. Ang sugo sa paghigugmaay sa usag usa naglakip

gayud sa paghigugma ug pagrespeto sa laing relihiyon ug sa kaliwat, kultura, o ekonomikanhong mga kahimtang. Mohagit kami sa tanang mga batan-on sa dili pagpamugal-bugal, panginsulto, o pagpamulong ug mga binuhatan nga makapasakit sa uban. Kining tanan supak sa sugo sa Manluluwas sa paghigugmaay sa usag usa.

Gitudlo sa Manluluwas nga ang panagbingkil usa ka himan sa yawa. Kana sa tinuoray nagtudlo batok sa ubang pinulongan karon ug mga binuhatan sa politika. Ang pagpuyo uban sa mga tawo nga managlahi og gituohan sa polisiya mahinungdanon sa politika, apan ang kalahian sa polisiya wala magkinahanglan og personal nga pang-atake nga makababag sa proseso sa gobyerno ug pagsilot sa hingtungdan. Kitang tanan kinahanglang dili moapil sa makapungot nga komunikasyon ug magmabination sa kalahian sa opinyon.

Ang pinakaimportanting dapit nga malikay sa panagbingkil ug makarespeto sa mga kalahian mao ang atong mga pamilya ug mga relasyon sa pamilya. Dili kalikayan ang panaglahi—ang uban gagmay ang uban dagko. Sa dagkong kalahian, pananglitan ang pagpuyo-puyo sa usa ka sakop sa pamilya. Duha ka importanting mithi ang magsumpaki—ang atong gugma sa sakop sa pamilya ug ang atong panaad sa mga sugo. Sa pagsunod sa ehemplo sa Manluluwas, atong mapakita ang kamabination ug lig-on gihapon sa kamatuoran pinaagi sa paglikay sa mga buhat nga nahiba-loan natong sayop.

Akong tapuson uban sa laing ehemplo sa usa ka relasyon sa pamilya. Sa usa ka komperensya sa stake sa Midwest mga 10 ka tuig na ang milabay, nakahimamat ko og sister kinsa miingon nako nga ang dili miyembro niya nga bana 12 ka tuig na nga mikuyog niya sa simbahan apan wala gayud mamiyembro. Unsay iyang buhaton, nangutana siya. Mitambag ko nga padayon niyang himoon ang husto nga mga butang ug magpailub ug magmabination sa iyang bana.

Mga usa ka bulan human nado misulat siya nako sa mosunod:

“Nagtuo ko nga ang 12 ka tuig maayo na kaayong pagpakita sa pailub, apan wala ko kahibalo kon mabination ba kaayo ko bahin niana. Busa, naningkamot ko og maayo sulod sa usa ka bulan, ug nabunyagan siya.”

Ang kamabination gamhanan, ilabi na diha sa pamilya. Gipadayon ang sulat, “Naningkamot pa gyud ko nga magmabination kay nagtinguha kami nga ma-sealed sa templo karong tuiga!”

Paglabay sa unom ka tuig misulat na usab siya: “Ang akong bana [bag-o lang] gitawag ug gi-set apart nga bi-shop [sa among ward].”²

VI.

Sa daghang mga relasyon ug mga kahintang sa kinabuhi, magpakabuhi kita uban sa kalainan. Importante, nga dili nato ilimud o talikdan ang atong kalainan, apan isip mga sumusunod ni Kristo kinahanglan kitang magpuyo nga malinawon kuyog sa uban nga lahi nato og mga mithi o wala modawat sa mga pagtulun-an diin kini gipasikad. Ang plano sa Amahan sa kaluwasan, nga atong nahibaloan pinaagi sa propetikanhong pagpadayag, nagbutang kanato dinhi sa mortal nga kahintang diin kinahanglan kitang motuman sa Iyang mga sugo. Naglakip kana sa paghigugma sa atong mga silingan nga lahi og mga kultura ug mga gituohan sama sa Iyang paghigugma kanato. Sama sa gitudlo sa propeta sa Basahon ni Mormon, magpadayon kita sa unahan, uban sa “gugma sa Dios ug sa tanan nga mga tawo” (2 Nephi 31:20).

Tungod kay lisud ang pagpuyo sa samok nga palibut, ang sugo sa atong Manluluwas sa paghigugmaay sa usag usa sama sa Iyang paghigugma kanato tingali mao ang pinakadako nato nga hagit. Ako nag-ampo nga kita makasabut niini ug maningkamot sa pagsunod niini sa tanan natong mga relasyon ug mga kalihokan, sa pangalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Thomas S. Monson, “Gugma—ang Kahulugan sa Ebanghelyo,” *Liahona*, Mayo 2014, 91.
2. Mga sulat ngadto kang Dallin H. Oaks, Ene. 23, 2006, ug Okt. 30, 2012.

Ni Elder Neil L. Andersen

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Joseph Smith

Si Jesukristo mipili og balaang tawo, matarung nga tawo, nga mangulo sa Pagpahiuli sa kahingpitan sa Iyang ebanghelyo. Siya mipili ni Joseph Smith.

Sa iyang unang pagbisita ni Propeta Joseph Smith sa edad nga 17, usa ka anghel ang mitawag sa ngalan ni Joseph ug gisultihan siya nga siya, si Moroni, sinugo nga gipadala gikan sa atubangan sa Dios ug nga ang Dios dunay ipabuhat niya. Unsa kahay gihunahuna ni Joseph sa dihang ang anghel misulti niya nga ang iyang ngalan “pagagamiton alang sa maayo ug sa dautan diha sa tanan nga mga kanasuran, mga kaliwatan, ug mga pinulongan.”¹ Siguro ang kakurat sa mga mata ni Joseph maoy nakapahimo ni Moroni sa pagsubli, nga maayo ug dautan masulti bahin niya sa tanang katawhan.²

Ang maayo nga gisulti bahin ni Joseph Smith hinay; ang dautan nga gisulti dali kaayong nakasugod. Si Joseph misulat, “Kahibulongan nga ang usa ka wala mailhi nga bata nga lalaki . . . gihunahuna . . . nga may igo nga kadunganan sa pagdani . . . sa labing mapait nga pagpangukod.”³

Samtang ang gugma alang ni Joseph milambo, mao usab ang pagpangukod. Sa edad nga 38, gipatay siya sa 150 ka manggugubot nga panon nga may pintal sa mga nawong.⁴ Samtang ang kinabuhi sa Propeta daling natapos, ang maayo ug dautan nga gisulti bahin ni Joseph mao pay pagsugod.

Angay ba kitang makurat sa dautang gisulti batok niya? Si Apostol Pablo gitawag nga nabuang ug nagsalimoang.⁵ Ang atong Pinalanggang Manluluwas, ang Anak sa Dios, gitawag nga ulitan, palahubog, ug giyawaan.⁶

Ang Ginoo misulti kang Joseph sa iyang kapalaran:

“Ang lumulupyo sa yuta magpaki-sayud sa imong ngalan, ug ang mga buang mobiy-biy kanimo; ug ang impyerno makig-away batok kanimo;

“Samtang ang putli og kasingkasing, . . . ang maalamon, . . . ug ang buotan, mangayo og . . . mga panalangingin gikan sa imong kamot sa kanunay.”⁷

Nganong ang Ginoo mitugot nga ang pagsulti og dautan magauban sa maayo? Usa ka rason mao nga ang pagsupak sa mga butang sa Dios mopaluhod sa mga nagpangita og kamatuoran alang sa mga tubag.⁸

Si Joseph Smith mao ang propeta sa Pagpahiuli. Ang iyang espirituhanong buhat nagsugod sa pagpakita sa Amahan ug sa Anak, gisundan sa daghang langitnong mga pagbisita. Siya ang instrumento sa kamot sa Dios sa pagpagawas sa sagradong kasulatan, pagpadayag sa nawala nga doktrina, ug sa pagpahiuli sa priesthood. Ang kaimportante sa buhat